

„Štajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krone, za pol in četrta leta razumno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslojše štev. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubili!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak terek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 46.

V Ptuj v nedeljo dne 15. novembra 1908.

IX. letnik.

Kdo je kriv?

Duhovi, ki so jih klicali, postajajo zdaj neprijetni; ali zdaj nimajo prvaki več moči, da bi jih zopet v njih temo pregnali. . . . Da, da, tako stoji stvar! Prvaki so zapričeli grozoviti gospodarski boj proti Nemcem! Mislili so, da bodejo kar čez noč pohrustali vse nemške in napredne trgovce in obrtnike. Širili so nezmišeln bojkot, napadali in psovali kmete, ki so raje pri naprednjakih za cenejši denar boljše blago kupovali in jim celo v hiše odirali ter šipe pobijali. . . . Da, tudi to se je zgodilo! Slovenskim kmetom se je od nahujskanih slovenskih pobalnikov v hiše udiral in šipe razbijalo.

Torej boj in zopet boj in bojkot in bogve kaj še vse. . . . Pri vsemu temu so prvaki le na eno pozabili: da imajo Nemci in naprednjaki namreč isto pravico, da imajo isto orodje v roki, da zamorejo bojkot z bojkotom, boj z bojem vrtniti.

Svoji k svojim! Dobro! Ali mi smo že pred večimi tedni pisali, da bi bilo grozno, ako bi se tudi Nemci postavili na stališče bojkota, ako bi tudi oni pričeli kričati: svoji k svojim!

Naše govorenje ni pomagalo. Nasprotno: še bolj divja je bila gonja, še hujše hujskanje. Izdajali so se letaki proti Nemcem in nemstvu prijaznim pravim Štajercem ter Koroščem, ki hočejo v sporazumljenju z sosedji živeti. Vezali so se s Hrvati in hoteli te na Štajersko pripeljati, da bi se vnel krvavi boj. Napadali so ljudi iz mesta, ako so ti prišli v okolico in tam denar porabili. Prepovedali so vsako občevanje z Nemci. . . .

To divjo sovraštvo se je javilo že nekaj tednov. Mi se ga nismo bali. Mi zaradi te gonje niti 5 naročnikov nismo izgubili; nasprotno, mnogo smo jih pridobili. Mi smo vedeli, da živi v srcu našega ljudstva prava ljubezen do zelene naše domovine in da v tem srcu ni prostora za sovraštvo.

Vedeli smo pa tudi, da se bodejo zunanji Nemci uprli neznosni gonji prvakov. Vedeli smo,

da bodejo ti zunanji Nemci pričeli ravnati po geslu „zob za zob“. In svarili smo prvake, naj ne uresničijo boja do noža, naj ne delajo teh prokletih neumnostij, naj se ne upajo v nevarnost. . . . Vse zamanj! Smejali so se nam in vpili hripavi in pijani naprej: Svoji k svojim!

In Nemci so odgovorili — z istim klicom. Rekli so: kakor ti meni, tako jaz tebi! Sklenili so, bojkotirati tiste, ki njih bojkotirajo. . . .

Tako se je žalibog zgodilo, da so v nahujskanih okrajih kupci izostali, da prejšnji odjemalci vina, sadja in živine zdaj vprašajo, je-li je prodajalec te ali one stranke. To se je zgodilo! **Bojkot tistim, ki bojkotirajo!**

In posledica tega? Kmetje v nekaterih spodnještajerskih okrajih ne morejo svojih produktov oddati.

Zdaj pa vpijejo prvaki, da smo mi tega vzrok. . . . Tu se pač že vse neha! „Kdor seje veter, žet bo de vihar“, smo že zadnjič pisali.

Vi prvaki, vi ki hujskate, bojkotirate, vi spravljate ljudstvo v nevarnost, vi hodete napravili iz tega ljudstva berača!

Sramujte se, sramujte se, prvaki. Zadnji košček kruha ste iztrgali svojemu lastnemu narodu iz ust. . . . In v iste krivi, ako bode ta narod stisnil pest in po vas udaril!

V vsaki hiši mora biti „Štajerčev“ kmetijski koledar, ki nudi za malo denarja veliko vsebine! Čez 120 strani bode obsegal letošnji naš koledar in veliko slik. In vse to za 70 vinarjev, (to je 60 za koledar in 10 za poštnino), ki se jih najbolje naprej pošlje!

Politični pregled.

Ministerstvo Beck je odstopilo. Dobili bomo torej novo vladu; boljše gotovo ne.

Deželni zbori. Štajerski in koroški deželni zbor sta že zaključena. Na njih delovanje se bomo še ozirali!

ti prihajajo tudi skoraj vsi iz hiše starišev ali iz lastne domačije. Ti smejo pričakovati, da se vrnejo v prijetno sobo, iz katere se solnce ravno prijazno poslovi, v lepi, širni gozd, v vrtove in na travnike. Tukaj ima tudi najubožnejši svojo hišico; ako obsega tudi le tri sobice, ako je tudi tesna, njegova je vendar. Tistih par rož, par grmičev fižola in krompirja cvetijo in nosijo zanj in za svoje. Mala ograja pravi: Stoj! Tukaj sem jaz kralj, tukaj se neha vsako tuje vmešavanje!

Tako čutim tudi jaz. Seveda, svojo hišo imam le v najemu, ali celo, na par let, in kamor pogledam, je prosti izgled na gozdove, travnike, goče in polja. Drevesa tu na desno stojijo v mojem vrtu, okoli naokrog ni nikogar, ki bi mi smel kaj zapovedati. Oh, kako se kostanji žarijo v jesenski obleki! Samo eden je temnozelen. Zlato se plamti iz breze, kako nežno cveti grah, belo in ljubko in vredno vse jesenske krasote.

Tako ne gre naprej! Članku agrarnega voditelja pl. Hohenbluma posnemamo, da se je od uresničenja srbske pogodbe (to je od 1. septembra) že 219.984 kil govejega mesa in 152.439 kil svinjskega mesa na dunajski trg prineslo. Konzumenti niso imeli od tega prav nikakršnega dobička. Živinske cene pa so vendar občutno padle. Na dunajskem sejmu s klalno živino dne 19. p. m. padla je cena pri vseh vrstah živine za 3 do 4 kron, na svinjskem sejmu pa celo za 6 do 7 kron pri 100 kilogramih. Neprodanih je ostalo 1.500 svinj. To je posledica srbskega uvoza mesa! Na dunajskem sejmu dne 26. p. m. so padle cene še občutnejše. K temu pride pa še neko drugo dejstvo. Vsled sporazumljenja v novi nagodbi z Ogrsko glede prometa z živino se je ogrski uvoz živine tako pospešil, da je groza. Ogrska je uvozila na Avstrijsko od januarja do septembra tega leta za 18 milijonov kron več živine nego lansko leto v istem času. To so vnebovpijoče razmere, usodopolne za našo domačo itak zancmarjeno živinorejo! Ali naprej! Sam sedanjí klerikalni poljedelski minister dr. Ebenhoch je v listih dokazal, da je šel naš avstrijski izvoz živine že lansko leto za 68 milijonov kron nazaj. Zdaj pa je dokazal generalni tajnik c. k. kmetijske družbe g. Juvan, da je cena živine v splošnem proti prejšnji za 30 do 50 procentov padla, brez da bi mesarji znižali cene mesa. . . . Tako res ne more iti naprej! Ravno tako izgleda stvar, kakor da bi gotovi krogi hoteli uničiti avstrijsko kmetijo. In kdo je temu kriv? V prvi vrsti klerikalni poljedelski minister, ki noče in ne more varovati kmetijske interese. V drugi vrsti pa tisti poslanci, ki se prodajo in ki glasujejo za vse, kar jim komandira vlada!

Postava proti pijančevanju. Vlada bode predložila državní zbornici postavni načrt proti pijančevanju. Po temu se ne bode moglo tožiti na cehe napravljene dolgove. Tudi bodo kazniva dejanja, ki se jih stori v pijanosti, potem drugače sojena kakor doslej (pijanost je bila doslej olajševalna okolnost.) Nadalje določbe te nove postave se bodejo tikale večkratne pijanosti

Življenje na deželi.

Neki thürinški duhovnik piše v listu „D. Tageszeitung“:

„Moral sem za 14 dni v mesto, da napravim neko izkušnjo. Zdaj je to srečno minulo in jaz sedim zopet v svoji vasi ter mislim nazaj. Grozno, — ne samo izkušnja, ne, celo mesto! In pri temu malo mesto, nežno ležeče, kakor redkokodaj, z gozdovi in vodo in vrtovi in nasadi v obilici. In vendar — grozno! Vrste hiš, dim, nemir, hitenje! Že zutraj pred šesto — koraki delavcev in delavk, ki hitijo v fabriko; vidi se jih pred seboj v megli, te nezadovoljne, zaspane, jezne obraze. Te ljudi pač noč ni okrepčala.

Kako drugače tukaj! Mi imamo tudi fabriko; ali ljudje hodijo z drugimi obrazi okoli, ne hitijo tako, se smejejo, celo pred mojo hišo vriskanje, igranje fantov in deklet — ja seveda,

Moj fižol je v 14 dneh malo zrastel (2000 čez morjem stanjem), morda ga bodem vendar še pred mrazom poskusil. Za vrtom na travniku se pasejo krave, melodično doni njih zvonjenje skozi lepo, svežo jutro. Nadalje zadaj in na desno in na levo se dviga dim in smeh in vriskanje. Krompirjeve počitnice so tu, to je veselje za deco, to je zdravje in veselje in življenje. In človek prežre rad kakšno neumnost. Ako obračam svoje poglede naokoli čez čiste, lepe hišice do velike, daleč vidne cerkve, — povsod mir, sreča, tiho delo, pokoj; seveda v te ali oni hiši tudi prepri in vse bedarije in slabosti in grehi ljudi; — ali to vse se ne upa na svitlo, to ni tisto, kar določí sliko, to je le kakor senca v svetlobi. Vse, kar je malega, hudobnega, preveč človeškega izgine pod vplivom velike, tihe, lepe nature. In tako je, kakor da bi iz vseh teh hišic do zadnje v krogu tekale nevidne niti do mojega srca, do srca župnika vseh teh duš, . . .